Magistrát města Ostravy
Útvar hlavního architekta a stavebního řádu

Vaše značka: SMO/465850/14/ÚHAaSŘ/GAV
Ze dne: 2014-12-23
Č.j.: SMO/465850/14/ÚHAaSŘ/Tich
Sp. zn.:

Magistrát města Ostravy
Útvar hlavního architekta a stavebního řádu
Oddělení územního plánu a památkové péče

Vyřizuje: [redacted]
Telefon:
Fax:
E-mail:

Datum: 2015-01-14

KS 1962/2014

Magistrát města Ostravy, útvar hlavního architekta a stavebního řádu (dále jen „Magistrát města Ostravy"), jako příslušný orgán státní památkové péče podle ustanovení § 29 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon") a podle ustanovení § 10 a § 11 odst.1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád"), vydává podle ustanovení § 14 odst. 1 památkového zákona a § 149 správního řádu, na základě žádosti, kterou podalo dne 23.12.2014 Statutární město Ostrava, Městský obvod Proskovice, Světloveská 2/82, 724 00 Ostrava - Proskovice,

k opravě kaple sv. Floriána (kulturní památka r.č. 38755/8-697), na pozemku parc.č. 160, ul. Světlovská, k.ú. Proskovice a k opravě kaple sv. Kříže (kulturní památka r.č. 103001), na pozemku parc.č. 208/1, ul. Na Smyčce, k.ú. Proskovice,

závazné stanovisko

I.

Magistrát města Ostravy, jako příslušný orgán státní památkové péče, dospěl k závěru, že navrhovaná oprava **kaple sv. Floriána, na pozemku parc.č. 160, ul. Světlovská, k.ú. Proskovice**, spočívající v
- odkopání terénu po obvodu kaple k základové spáře, uložení drenážních trub DN 100 mm, obsyp drceným kamenivem frakce 13-32 mm za účelem snížení vzlínající vlhkosti,
- otlučení stávajících vnitřních a vnějších omítek na cihlu do výše cca 1 m,
- opravě omítek sanační omítkovou hmotou, vnitřní malbě, vnějším fasádním nátěru,
- stěrkové hydroizolaci podlahy, vybourání dlažby, pokládce nové dlažby
- opravě praskliny obvodového zdiva nad vstupními dveřmi a po stranách sestehováním
- likvidaci stavební suti.

dle žádosti a rozpočtu stavby, vč. popisu stávajícího stavu a návrhu opatření), vypracovaného Ing. Martinem Kunzem ze dne 5.12.2014, je ve smyslu ustanovení § 14 odst. 3 památkového zákona z hlediska památkové péče

přípustná.

Pro přípravu a provedení těchto prací Magistrát města Ostravy stanovuje tyto podmínky:
1. Při opravě fasády bude respektováno stávající členění fasády a profilace štukových prvků, které budou v případě potřeby opraveny ve stávajícím profilu a v původním materiálovém řešení. To samé platí i o členění interiéru.

Prokešovo nám. 8, 729 30 Ostrava
www.ostrava.cz
IČ 00845 451 DIČ CZ 00845 451
Číslo účtu 27-1649297309/0800

2. Nová omítka bude v exteriéru na vápenné bázi (vápenná omítka s kvalitními hydraulickými vlastnostmi nebo vápenocementová omítka s min. obsahem cementu) a v interiéru vápenná. Omítka bude ručně nanášená a hlazená krátkými dřevěnými hladítky a svou strukturou a povrchem bude odpovídat tradičním vápenným omítkám a navazující omítce, nebudou použity penetrační nátěry, perlinky, rohové profily a podobné novodobé prvky. V pásu vlhkostí poškozených vnějších i vnitřních omítek (spodní pás omítek výšky cca 1 m) je akceptovatelné užití sanační omítky za podmínky, že se v této ploše prokazatelně vyskytují již jen druhotné novodobé omítky, a to i v páse cca 1 m nad uvažovaným ukončením sanační omítky (v exteriéru je tato podmínka splněna, v interiéru tomuto bude předcházet stratigrafický průzkum omítkových a nátěrových vrstev provedený zástupcem NPÚ). Sanační omítka bude svými parametry odpovídat skutečnému stavu zdiva (tj. míře vlhkosti a zasolení), bude dostatečně prodyšná pro vodní páry, její svrchní štuková vrstva bude vápenná (v interiéru) nebo vápenocementová (v exteriéru), bude ručně nanášená a hlazená a bude svým povrchem a strukturou korespondovat s tradičními hladkými vápennými ručně nanášenými a hlazenými omítkami. Pokud se stane sanační omítka nefunkční (bude nasycená, sníží se např. její prodyšnost), bude tato omítka odstraněna a nahrazena novou vápennou nebo vápenocementovou (v exteriéru) omítkou, nebo v případě trvajících negativních hodnot zavlhnutí (zasolení) opět sanační omítkou při dodržení této podmínky.
3. Fasádní nátěr i nátěr vnitřních omítek bude dostatečně prodyšný pro vodní páry, fasádní nátěr bude vápenný nebo silikátový, nátěr vnitřních omítek bude vápenný. Barevnost nátěrů bude vycházet ze stávající barevnosti, doporučujeme však provedení fasády v monochronní barevnosti. Vlastník zajistí, že bude nejdříve proveden vzorek barevnosti nátěrů, který prokáže, že byl zvolen způsob provedení jak předpokládá výše uvedená podmínka. Souhlas tohoto vzorku s požadavky zmíněnými v předchozí větě bude posouzen, a teprve po konstatování orgánu státní památkové péče, že tento vzorek odpovídá požadavkům, lze tyto práce provést jako celek.
4. Nopová fólie (event. svislá hydroizolace), použitá v rámci realizace venkovní drenáže, bude ukončena tak, aby byla zachována funkčnost (např. ukončovací lištou z důvodu zamezení zatečení za fólii) a aby tento novodobý prvek byl co nejméně pohledově vnímán (vizuální překrytí přisypaným kačírkem).
5. Nová interiérová dlažba bude odpovídat historickému charakteru kaple, tj. bude kamenná (pískovec) nebo cihlová, event. odpovídající keramická, realizovaná bez soklíků. Práh vstupu (schodek) bude opatřen odpovídajícím povrchem, tj. bude kamenný (pískovec) z jednoho bloku. Dlažba před vstupem bude kamenná (pískovec, moravská droba), lze použít pravidelný i nepravidelný formát (placáky). Konkrétní dlažba bude před realizací odsouhlasena zástupci státní památkové péče na základě předloženého vzorku. Teprve po konstatování orgánu sátní památkové péče, že tento vzorek odpovídá požadavkům památkové péče, lze tyto práce provést jako celek. Z důvodu odvětrání vzlínající vlhkosti je vhodné u paty zdi v interiéru provést větrací kanálek (odříznutí úzkého pásu betonových pokladních vrstev a jeho vysypání kamenivem – lze pak ponechat pohledový kačírek nebo jej překrýt mřížkou nebo dlažbou s ponecháním větších volných spár nebo provedenou perforací).
6. Stavební úpravy bude provádět kvalifikovaná firma se zkušenostmi s obnovou kulturních památek v rozsahu navržených prací.
7. V průběhu realizace stavbních prací budou svolávány pravidelné kontrolní dny za účasti zástupců státní památkové péče.

II.

Magistrát města Ostravy, jako příslušný orgán státní památkové péče, dospěl k závěru, že navrhovaná oprava **kaple sv. Kříže, na pozemku parc.č. 208/1, ul. Na Smyčce, k.ú. Proskovice**, spočívající v
- odkopání terénu po obvodu kaple k základové spáře, uložení drenážních trub DN 100 mm, obsyp drceným kamenivem frakce 13-32 mm za účelem snížení vzlínající vlhkosti,
- otlučení stávajících vnitřních a vnějších omítek na cihlu do výše cca 1 m,
- opravě omítek sanační omítkovou hmotou, vnitřní mýlbě, vnějšímu fasádnímu nátěru,
- opravě praskliny v podlaze pryskyřičnou hmotou,
- opravě praskliny obvodového zdiva nad vstupními dveřmi sestehováním,
- demontáži a zpětné montáži střešní krytiny a hřebenáčů, výměně laťování a štítových desek,

Prokešovo nám. 8, 729 30 Ostrava
www.ostrava.cz
IČ 00845 451 DIČ CZ 00845 451
Číslo účtu 27-1649297309/0800

dle žádosti a rozpočtu stavby, vč. popisu stávajícího stavu a návrhu opatření, vypracovaného Ing. Martinem Kunzem ze dne 5.12.2014, je ve smyslu ustanovení § 14 odst. 3 památkového zákona z hlediska památkové péče

přípustná.

Pro přípravu a provedení těchto prací Magistrát města Ostravy stanovuje tyto podmínky:

1. Při opravě fasády bude respektováno stávající členění fasády a profilace štukových prvků, které budou v případě potřeby opraveny ve stávajícím profilu a v původním materiálovém řešení. To samé platí i o členění interiéru.
2. Nová omítka bude v exteriéru na vápenné bázi (vápenná omítka s kvalitními hydraulickými vlastnostmi nebo vápenocementová omítka s min. obsahem cementu) a v interiéru vápenná. Omítka bude ručně nanášená a hlazená krátkými dřevěnými hladítky a svou strukturou a povrchem bude odpovídat tradičním vápenným omítkám a navazující omítce, nebudou použity penetrační nátěry, perlinky, rohové profily a podobné novodobé prvky. V pásu vlhkostí poškozených vnějších i vnitřních omítek (spodní pás omítek výšky cca 1 m) je akceptovatelné užití sanační omítky za podmínky, že sanační omítka bude svými parametry odpovídat skutečnému stavu zdiva (tj. míře vlhkosti a zasolení), bude dostatečně prodyšná pro vodní páry, její svrchní štuková vrstva bude vápenná (v interiéru) nebo vápenocementová (v exteriéru), bude ručně nanášená a hlazená a bude svým povrchem a strukturou korespondovat s tradičními hladkými vápennými ručně nanášenými a hlazenými omítkami. Pokud se stane sanační omítka nefunkční (bude nasycená, sníží se např. její prodyšnost), bude tato omítka odstraněna a nahrazena novou vápennou nebo vápenocementovou (v exteriéru) omítkou, nebo v případě trvajících negativních hodnot zavlhnutí (zasolení) opět sanační omítkou při dodržení této podmínky.
3. Fasádní nátěr i nátěr vnitřních omítek bude dostatečně prodyšný pro vodní páry, fasádní nátěr bude vápenný nebo silikátový, nátěr vnitřních omítek bude vápenný. Barevnost nátěrů bude vycházet ze stávající barevnosti, doporučujeme však provedení fasády v monochronní barevnosti. Vlastník zajistí, že bude nejdříve proveden vzorek barevnosti nátěrů, který prokáže, že byl zvolen způsob provedení jak předpokládá výše uvedená podmínka. Souhlas tohoto vzorku s požadavky zmíněnými v předchozí větě bude posouzen, a teprve po konstatování orgánu státní památkové péče, že tento vzorek odpovídá požadavkům, lze tyto práce provést jako celek.
4. Nopová fólie (event. svislá hydroizolace), použitá v rámci realizace venkovní drenáže, bude ukončena tak, aby byla zachována funkčnost (např. ukončovací lištou z důvodu zamezení zatečení za fólii) a aby se tento novodobý prvek vizuálně neuplatňoval (vizuální překrytí přisypaným kačírkem).
5. Po opravě praskliny v betonové podlaze interiéru kaple bude tato podlaha opatřena nátěrem v barvě pískovce nebo bude položena dlažba v interiéru, která bude odpovídat historickému charakteru kaple, tj. bude kamenná (pískovec) nebo cihlová, event. odpovídající keramická, realizovaná bez soklíků. Před vstupem pak doporučujeme položení kamenné dlažby (pískovec, moravská droba), lze použít pravidelný i nepravidelný formát (placáky). Konkrétní dlažba bude odsouhlasena na základě vzorku, který bude posouzen orgány státní památkové a prokáže, že tento vzorek odpovídá výše uvedeným požadavkům. Z důvodu odvětrání vzlínající vlhkosti je vhodné u paty zdi v interiéru provést větrací kanálek (odříznutí úzkého pásu betonových pokladních vrstev a jeho vysypání kamenivem – lze pak ponechat pohledový kačírek nebo jej překrýt mřížkou).
6. Stavební úpravy bude provádět kvalifikovaná firma se zkušenostmi s obnovou kulturních památek v rozsahu navržených prací.
7. V průběhu realizace stavbních prací budou svolávány pravidelné kontrolní dny za účasti zástupců státní památkové péče.

Prokešovo nám. 8, 729 30 Ostrava
www.ostrava.cz
IČ 00845 451 DIČ CZ 00845 451
Číslo účtu 27-1649297309/0800
OSTRAVA!!!

Odůvodnění

Magistrát města Ostravy, jako příslušný orgán státní památkové péče, obdržel dne 23.12.2014 žádost o vydání koordinovaného závazného stanoviska **k opravě kaple sv. Floriána (kulturní památka r.č. 38755/8-697), na pozemku parc.č. 160, ul. Světlovská, k.ú. Proskovice a k opravě kaple sv. Kříže (kulturní památka r.č. 103001), na pozemku parc.č. 208/1, ul. Na Smyčce, k.ú. Proskovice.** Výše uvedené kaple jsou kulturní památky evidované v Ústředním seznamu kulturních památek ČR, vztahují se na ně ustanovení zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Kaple sv. Floriána je architektonicky významný prvek v zástavbě obce, který je dokladem doznívajících barokních vlivů v lidovém stavitelství z počátku 19. století. Jje zděná, na podkovovitém půdorysu, završená vysokým, hladkým, po stranách konkávně vykrojeným, štítem. Kaple je otevřená úzkým půlkruhem zakončeným vchodem. Střecha je krytá falcovaným plechem, na ni dosedá polygonální zvonička s jehlanovou stříškou. Nároží jsou zaoblena, po stranách jsou kruhové otvory. Dveře jsou dřevěné, v horní části s dřevěnou mřížkou. Ve štítu jsou tři niky se segmentovými záklenky. Interiér je klenut valeně.

Kaple sv. Kříže je drobná sakrální architektura regionálního významu z 19. století, situovaná na pohledově exponovaném místě. Jedná se o drobnou zděnou omítanou kapli, vybudovanou na téměř čtvercovém půdoryse. Nároží jsou okosená, s vloženými čtvrtsloupky. Stavba je horizontálně členěna neprofilovanou korunní římsou. Ve štítu s podlomením krytým taškami je plochá nika s půlkruhovým záklenkem, v nice je dřevěný kříž. Interiér zaklenutý segmentovou valenou klenbou, je přístupný nízkým vchodem s půlkruhovým záklenkem. Ve vchodu jsou starší jednokřídlé výplňové dveře s větrací mřížkou v horní části. V interiéru je zděná menza, v bočních zdech jsou mělké niky.

Navrhovaná oprava kaple sv. Floriána zahrnuje následující práce:
- odkopání terénu po obvodu kaple k základové spáře, uložení drenážních trub DN 100 mm, obsyp drceným kamenivem frakce 13-32 mm za účelem snížení vzlínající vlhkosti,
- otlučení stávajících vnitřních a vnějších omítek na cihlu do výše cca 1 m,
- oprava omítek sanační omítkovou hmotou, vnitřní malba, vnější fasádní nátěr,
- stěrková hydroizolace podlahy, vybourání dlažby, pokládka nové dlažby,
- oprava praskliny obvodového zdiva nad vstupními dveřmi a po stranách sestehováním,
- likvidace stavební suti.

Navrhovaná oprava kaple sv. Kříže zahrnuje tyto práce:
- odkopání terénu po obvodu kaple k základové spáře, uložení drenážních trub DN 100 mm, obsyp drceným kamenivem frakce 13-32 mm za účelem snížení vzlínající vlhkosti,
- otlučení stávajících vnitřních a vnějších omítek na cihlu do výše cca 1 m,
- oprava omítek sanační omítkovou hmotou, vnitřní malba, vnější fasádní nátěr,
- oprava praskliny v podlaze pryskyřičnou hmotou,
- oprava praskliny obvodového zdiva nad vstupními dveřmi sestehováním,
- demontáž a zpětná montáž střešní krytiny a hřebenáčů, výměna laťování a štítových desek.

Podkladem pro vydání závazného stanoviska byla žádost a rozpočet stavby, vč. popisu stávajícího stavu a návrhu opatření, vypracovaného Ing. Martinem Kunzem ze dne 5.12.2014, obhlídky na místě samém a vyjádření Národního památkového ústavu - územního odborného pracoviště v Ostravě, čj. NPÚ-381/420 a 488/2015.

Dne 5.1.2015 byla zaslána odborné organizaci státní památkové péče, tj. Národnímu památkovému ústavu - územnímu odbornému pracovišti v Ostravě, žádost o písemné vyjádření podle § 14, odst. 6 památkového zákona. Národní památkový ústav posoudil navrhované práce jako akceptovatelné s připomínkami zapracovanými ve výroku tohoto závazného stanoviska.

Prokešovo nám. 8, 729 30 Ostrava
www.ostrava.cz
IČ 00845 451 DIČ CZ 00845 451
Číslo účtu 27-1649297309/0800

Na základě uvedených podkladů posoudil orgán státní památkové péče předložený záměr, vzal v úvahu skutečnost, že se jedná o kulturní památky a dospěl k závěru, že opravy kaplí nejsou v rozporu se zájmy památkové péče. Navržené práce jsou přípustné – současně byly stanoveny podmínky, za kterých je možné z hlediska zájmů státní památkové péče, uplatňovaných na uvedených kulturních památkách navržené práce provést.

Vzhledem k dochovaným fasádám se štukovým členěním je třeba při opravách postupovat citlivě - je nezbytné toto historické členění zachovat, v případě jeho poškození ho obnovit v původním profilu.

Materiálová a vizuální autenticita patří k podstatě kulturní památky, z tohoto důvodu je nezbytné aplikovat na zdi v interiéru vápennou omítku a vápenný nátěr, tj. materiály a povrchy tradičně užívané v historických interiérech. Vápenné omítky jsou tradičním historickým povrchem i pro fasády historických budov. Jelikož je však již na fasádě použita druhotná vápenocementová omítka (historické omítkové vrstvy se nedochovaly), je akceptovatelné na fasádu použít obohacenou vápennou omítku (s min. obsahem cementu) při zachování pohledových vlastností tradičních vápenných omítek.
Sanační omítky patří k novodobým netradičním technologiím, máme u nich navíc časté negativní zkušenosti s tím, že po aplikaci sanačních omítek se úroveň vlhkosti ve zdivu zvýšila nad hranici sanační omítky, a to zřejmě z důvodu, že se sanační vrstva po nasycení solemi stala málo prodyšnou pro vodní páry anebo byla tato omítka provedena jako málo prodyšná. Proto je aplikace sanační omítky možná jen tam, kde se prokazatelně nevyskytují historické omítkové vrstvy a nátěry, a to i v páse nad uvažovanou hranicí sanační omítky, aby v případě jejího poškození možnou zvýšenou vlhkostí nemusely být odstraněny. Tato podmínka je u kaple sv. Kříže splněna.
Rovněž je nezbytné navrhnout sanační omítku na míru stavu dotčeného zdiva a při její aplikaci použít svrchní vrstvu sanačních omítek vápennou (v exteriéru možno vápenocementovou), aby byla zachována vizuální a materiálová autenticita kulturní památky. Užití perlinek (rohových profilů, apod.) je zcela v rozporu s tradiční technologií nanášení omítek, jejich užitím je také naprosto potlačena původní plasticita povrchů. Penetrační nátěry nejsou vhodné z důvodu jejich malé prodyšnosti a jejich nenávratnému proniknutí do historických materiálových vrstev.

Vápenné a silikátové fasádní barvy požadujeme z důvodů jejich prodyšnosti, pohledových vlastností korespondujících s historickými nátěry, a jejich přirozeného stárnutí a tedy i přirozeného vzhledu. Z důvodu materiálové a vizuální autenticity preferujeme užití vápenného fasádního nátěru, který je tradiční historickou povrchovou úpravou fasád. Ale vzhledem k druhotným povrchům fasády je akceptovatelné i užití silikátového nátěru.

Mezi památkové hodnoty kulturní památky patří autenticita kulturní památky, vizuální působení objektu nebo její architektonické ztvárnění. Aby nebyly narušeny tyto hodnoty, je nutné pro historickou architekturu cizorodé novodobé prvky související se sanací (např. nopová fólie) aplikovat tak, aby nebyly vidět.
Dlažba interiéru kaple sv. Floriána, práh vstupu (schodek) i dlažba před vstupem by měly odpovídat historickému charakteru kaple. Stávající dlažba interiéru (keramická dlažba), povrch prahu vstupu i dlažba prostoru před vstupem (betonová dlažba) je druhotná novodobá, nekoresponduje s historickým objektem z počátku 19. století a působí zde rušivě. Jelikož stávající dlažba je nevhodná a původní dlažbu nemáme doloženu, je žádoucí při výběru dlažby vycházet z historických analogií, tj. použít typ dlažby, který je pro tento druh historické architektury typický, tj. běžně se u kaplí v 19. století užíval. Pro interiér je proto vhodná cihlová nebo kamenná (pískovec) dlažba, nebo určitý typ keramické dlažby (užití vzorovaných dlažeb na konci 19. století). V exteriéru se užívala kamenná dlažba místní provenience (pískovec, droba) pravidelných, ale častěji nepravidelných formátů. Žulové dlažby jsou až novodobou záležitostí, proto je její užití nevhodné.
Vlhkostnímu režimu historického (neizolovaného) zdiva neprospívá neprodyšná podlaha (betonové podkladní vrstvy), dotažená až ke zdivu. Nakumulovaná zemní vlhkost se nemá kam odvětrat a vzlíná právě přes zdivo. Proto doporučujeme provedení větracího kanálku u paty zdiva v interiéru.

Prokešovo nám. 8, 729 30 Ostrava
www.ostrava.cz
IČ 00845 451 DIČ CZ 00845 451
Číslo účtu 27-1649297309/0800

Betonová podlaha v interiéru kaple sv. Kříže je druhotná a nekoresponduje s historickým objektem z 19. století. Proto je žádoucí tuto betonovou podlahu alespoň opatřit nátěrem, který bude svým barevným odstínem odpovídat tradičnímu povrchu podlah (pískovec). Autenticitě kulturní památky by pak nelépe prospělo položení odpovídající dlažby. Jelikož stávající podlaha je nevhodná a původní dlažbu nemáme doloženu, je žádoucí při výběru dlažby vycházet z historických analogií, tj. použít typ dlažby, který je pro tento druh historické architektury typický, tj. běžně se u kaplí v 19. století užíval.

Pro interiér je proto vhodná cihlová nebo kamenná (pískovec) dlažba, nebo určitý typ keramické dlažby (užití vzorovaných dlažeb na konci 19. století). V exteriéru se užívala kamenná dlažba místní provenience (pískovec, droba) pravidelných, ale častěji nepravidelných formátů. Žulové dlažby jsou až novodobou záležitostí, proto je její užití nevhodné. Vlhkostnímu režimu historického (neizolovaného) zdiva neprospívá neprodyšná podlaha (betonové podkladní vrstvy), dotažená až ke zdivu. Nakumulovaná zemní vlhkost se nemá kam odvětrat a vzlíná právě přes zdivo. Proto doporučujeme provedení větracího kanálku u paty zdiva v interiéru.

Obě kaple jsou významné památky drobné sakrální architektury s vysokou mírou autenticity a zachovaných historických konstrukcí (např. štukové členění fasády), které patří k památkové podstatě kulturní památky. Z tohoto důvodu je nezbytné k obnově kaplí a zejména fasád přistupovat citlivě a kvalifikovaně, aby nedošlo ke znehodnocení těchto památkových hodnot.

Správní orgán zhodnotil veškeré podklady jednotlivě a ve vzájemných souvislostech a rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto závazného stanoviska.

Poučení

Závazné stanovisko není samostatným rozhodnutím ve správním řízení (ve smyslu § 67, odst. 1 správního řádu), ale úkonem učiněným dotčeným správním orgánem na základě zákona (§ 149, odst. 1 správního řádu a § 44 a památkového zákona).

[redacted]

Prokešovo nám. 8, 729 30 Ostrava
www.ostrava.cz
IČ 00845 451 DIČ CZ 00845 451
Číslo účtu 27-1649297309/0800